

## Теоретичні положення

2.1. Для періодичних сигналів з періодом  $T$  взаємозв'язок між часовим і спектральним уявлення виражається рядом Фур'є

$$f(t) = \frac{A_0}{2} + \sum_{n=1}^{\infty} A_n \cos(n\Omega_1 t - \varphi_n)$$

де  $\frac{A_0}{2}$  - стала складова,  $A_n$  - амплітуда  $n$ -ої гармоніки;

$\Omega_n = n \Omega_1$  - кутова частота  $n$ -ої гармоніки;

$\varphi_n$  - початкова фаза  $n$ -ої гармоніки.

$$T = 2\pi/\Omega_1;$$

Залежність амплітуд  $A_n$  від частоти називається **амплітудним спектром сигналу**.

Залежність фаз  $\varphi_n$  від частоти - **фазовим спектром**.

Для періодичних сигналів амплітуди  $A_n$  відмінні від нуля тільки на частотах кратних  $f_1$ . Їх зображують у вигляді вертикальних ліній на цих частотах. Причому висота кожної лінії пропорційна амплітуді відповідної частотної складової. Такі спектри називають **дискретними або лінійчатими**.

Співвідношення  $T/\tau$  називають щільністю.

### Практичне завдання

За допомогою нижченаведених формул встановити різні значення щільності періодичної послідовності прямокутних імпульсів (від 2 до 10) та зарисуйте графіки амплітудних спектрів з приблизним визначенням амплітуди гармонік.

Залишаючи незмінним період, а змінюючи тривалість імпульсів дослідити графіки.

### Спектральне представлення неперіодичних сигналів

Інтегральне перетворення Фур'є. Періодичні сигнали є джерелами обмеженої, що не міняється згодом інформації. Дійсно, інформація, закладена в одному періоді такого коливання, періодично повторюється. Якщо ми хочемо за допомогою деякого електромагнітного процесу передавати мінливу в часі інформацію, необхідно відповідно змінювати форму сигналу. Але тоді сигнал стає неперіодичним. Серед різних неперіодичних сигналів найбільший інтерес представляють одиночні імпульси.

Одиночний імпульс  $S(t)$  можна розглядати як граничний випадок періодичної послідовності імпульсів  $S_p(t)$  при необмеженому збільшенні її періоду.

$$S(t) = \lim_{T \rightarrow \infty} S_p(t)$$

Простежимо зміни спектра сигналу в міру росту періоду.

При  $T \Rightarrow \infty$ :

1) Інтервал між сусідніми гармоніками в спектрі зменшується  $\Delta\omega = 2\pi/T \Rightarrow d\omega$ , дискретна частота гармонік спектра перетворюється в безупинну; лінійчатий, дискретний спектр перетвориться в суцільний;

2) комплексні амплітуди гармонік спектра зменшуються пропорційно інтервалу між гармоніками  $\Delta\omega = 2\pi/T$

$$S(j\omega) = \int_{-\infty}^{\infty} S(t) \cdot e^{-j\omega \cdot t} dt$$

$$S(t) = \frac{1}{2\pi} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} S(j\omega) \cdot e^{j\omega \cdot t} d\omega$$

Ці формули називають прямими і зворотними інтегральними перетвореннями Фур'є  
Перетворення енергії в спектрі неперіодичного сигналу

$$\mathcal{E} = \int_{-\infty}^{\infty} |S(t)|^2 dt$$

представленого Фур'є перетворенням

$$S(t) = \frac{1}{2\pi} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} S(j\omega) \cdot e^{j\omega \cdot t} d\omega$$

$$\mathcal{E} = \frac{1}{2\pi} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} S(j\omega) \cdot S(-j\omega) d\omega$$

Добуток комплексно-сполучених величин дає квадрат модуля спектральної щільності

$$S(j\omega) \cdot S(-j\omega) = |S(\omega)|^2$$

Остаточно одержуємо формулу Релея

$$\mathcal{E} = \frac{1}{2\pi} \cdot \int_{-\infty}^{\infty} |S(\omega)|^2 d\omega$$

*Енергетичний спектр неперіодичного сигналу визначається квадратом модуля його спектральної щільності*

Енергетичне визначення ширини спектра сигналу і його тривалості.

Шириною спектра сигналу називають діапазон частот, у межах якого зосереджена гнітюча частина енергії коливання, т.е

$$\int_{\Delta\omega_c} |S(\omega)|^2 d\omega = \eta \cdot \int_0^{\infty} |S(\omega)|^2 d\omega$$

де  $\eta$  - звичайно - 0.9

$\Delta\omega_c$  - ширина спектра

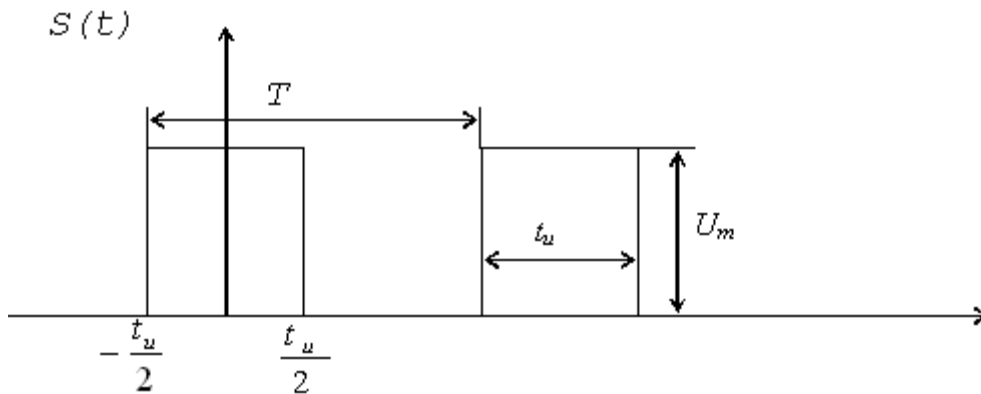
Аналогічне визначення дають тривалості імпульсу як проміжку часу, у якому зосереджена гнітюча частина енергії сигналу:

$$\int_{t_{\text{и}}} |f(t)|^2 dt = \eta \cdot \int_0^{\infty} |f(t)|^2 dt$$

де  $t_{\text{и}}$  - тривалість імпульсу

## СПЕКТР ОДИНОЧНОГО ПРЯМОКУТНОГО ВІДЕОІМПУЛЬСУ.

Спектральну щільність відеоімпульсу одержуємо за допомогою перетворення Фур'є.



$$S(j\omega) = \int_{-\frac{t_u}{2}}^{\frac{t_u}{2}} U_m \cdot e^{-j\omega \cdot t} dt = 2 \cdot \int_0^{\frac{t_u}{2}} U_m \cdot \cos(\omega t) dt = \frac{2 \cdot E_m}{\omega} \cdot \sin\left(\omega \cdot \frac{t_u}{2}\right)$$

$$\omega := 0, 0.001..6$$

$$\omega := 0, 0.001..6$$

$$U_m := 1 \cdot 10^{-3}$$

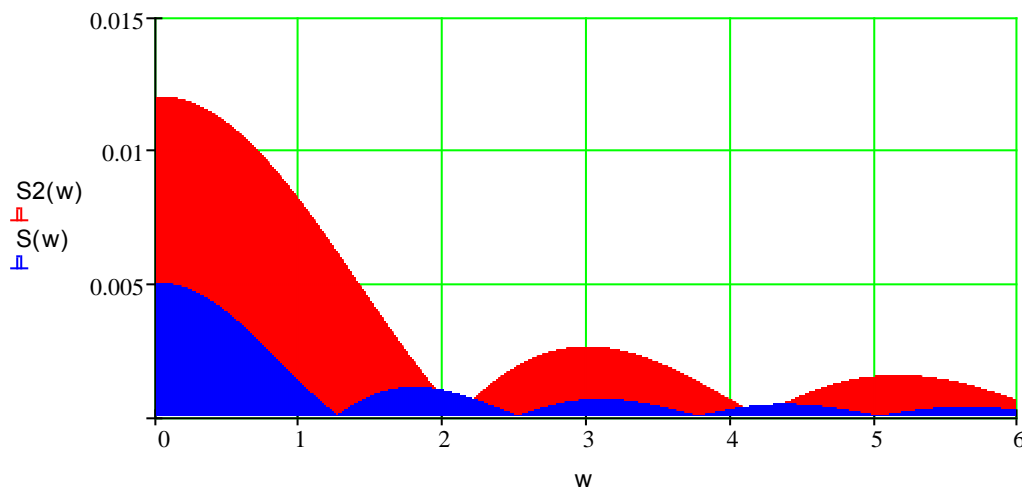
$$t_2 := 3$$

$$U_{m2} := 4 \cdot 10^{-3}$$

$$t := 5$$

$$S_2(\omega) := U_{m2} \cdot t_2 \left[ \frac{\sin\left(\frac{\omega \cdot t_2}{2}\right)}{\left(\frac{\omega \cdot t_2}{2}\right)} \right]$$

$$S(\omega) := U_m \cdot t \left[ \frac{\sin\left(\frac{\omega \cdot t}{2}\right)}{\left(\frac{\omega \cdot t}{2}\right)} \right]$$

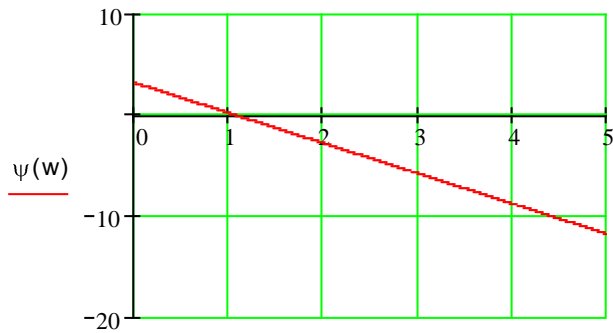


$$k := 2$$

$$t_0 := 3$$

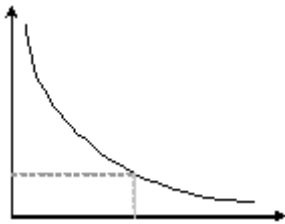
Визначимо ФЧС відеоімпульсу

$$\psi(\omega) := (k - 1)\pi - \omega \cdot t_0$$



### СПЕКТР ОДИНОЧНОГО ЕКСПОНЕНТНОГО ВІДЕОІМПУЛЬСУ.

$$S(j\omega) = \int_0^{\infty} U_m \cdot e^{-\lambda \cdot t} \cdot e^{-j \cdot \omega \cdot t} dt = \frac{U_m}{\lambda - j \cdot \omega}$$



$\omega := 0, 0.001, 2$

$\lambda_1 := 0.5$

$\lambda_2 := 1$

$\lambda_3 := 1.5$

$$S(\omega) := \left| \frac{U_m}{\sqrt{\lambda_1^2 - \omega^2}} \right|$$

$$S_2(\omega) := \left| \frac{U_m}{\sqrt{\lambda_2^2 - \omega^2}} \right|$$

$$S_3(\omega) := \left| \frac{U_m}{\sqrt{\lambda_3^2 - \omega^2}} \right|$$